

Αξιότιμο Δικαστήριο!

Θα ξεκινήσω την ομιλία μου με τα ίδια λόγια με τα οποία ξεκίνησε την κατηγορητική του ομιλία ο εισαγγελέας στην προηγούμενη συνεδρίαση του Δικαστηρίου.

Συγκεκριμένα:

«Σήμερα εξετάζουμε μια υπόθεση που έχει εξαιρετική κοινωνική σημασία. Δεν περιορίζεται μόνο στα όρια αυτής της αίθουσας του δικαστηρίου. Πρόκειται για... θεμελιώδη ζητήματα – αν η ουκρανική πολιτεία είναι σε θέση να προστατεύσει την τιμή, την αξιοπρέπεια και τα δικαιώματα των πολιτών της, ανεξάρτητα από τις θρησκευτικές τους πεποιθήσεις, και αν μπορούμε να εξασφαλίσουμε τη διαθρησκευτική αρμονία...» (τέλος αποσπάσματος).

Λόγια με τα οποία δεν μπορεί κανείς να διαφωνήσει. Αλλά γιατί, ταυτόχρονα, όταν ακούγονται στην κατηγορητική ομιλία του εισαγγελέα, αφήνουν μια τόσο πικρή και κυνική γεύση; Μάλλον επειδή, μπροστά στα μάτια όλου του κόσμου, ένας εκπρόσωπος της εξουσίας, που θα έπρεπε να είναι ο φύλακας της νομιμότητας, αποκαλεί το μαύρο άσπρο και το άσπρο μαύρο. Ονομάζει το θύμα θύτη και τον θύτη θύμα.

Πραγματικά, αυτή η υπόθεση θα μπορούσε να χαρακτηριστεί τόσο περίπλοκη όσο και απλή ταυτόχρονα. Η πολυπλοκότητα της υπόθεσης έγκειται στο γεγονός ότι αφορούσε σε μεγάλο βαθμό την ανθρώπινη αντίληψη για την ελευθερία του λόγου, την ελευθερία της θρησκείας και την αντίληψη των νόμων του Θεού στη χώρα μας. Αφορούσε επίσης την ανθρώπινη ανήκηση στην Εκκλησία, ενώ δόθηκε προσοχή στις ενέργειες των αρχών και άλλων νομικών προσώπων στη χώρα μας σε σχέση με τους πιστούς και τις Εκκλησίες. Σε αυτό το πλαίσιο, η δίκη μας μπορεί να γίνει, και μάλλον θα γίνει, μια δοκιμασία για το πόσο πολιτισμένη είναι η στάση των αρχών της σύγχρονης Ουκρανίας απέναντι στην ελευθερία της θρησκείας και της έκφρασης στη χώρα μας. Ειδικά επειδή η διεθνής νομική κοινότητα παρακολουθεί πολύ προσεκτικά αυτή τη στάση, ειδικά όσον αφορά το Τσερκάσι.

Η κατηγορία που μου απαγγέλθηκε έχει σαφή πολιτική σκοπιμότητα. Και όσο και αν η πλευρά της κατηγορίας θέλει να αποσπάσει την προσοχή από αυτό, αυτή η σκηνοθετημένη ποινική υπόθεση εναντίον μου δεν είναι απλώς μια υπόθεση εναντίον του πολίτη της Ουκρανίας Σνιγiriόφ Ντ. Λ., αλλά μια υπόθεση εναντίον του ιεράρχη της Ουκρανικής Ορθόδοξης Εκκλησίας – του μητροπολίτη Τσερκάσι και Κάνεφ Θεοδοσίου, και μέσω αυτού εναντίον ολόκληρης της ιστορικής Ορθόδοξης Εκκλησίας στην περιοχή Τσερκάσι. Διαφορετικά, αυτή η υπόθεση δεν θα είχε κανένα νόημα και δεν θα είχε ξεκινήσει καθόλου. Και εγώ, ως ιεράρχης, έχω

άμεση υποχρέωση να προστατεύω την Εκκλησία μου, τους μοναχούς και τους λαϊκούς της, οι οποίοι σήμερα υφίστανται διακρίσεις και ανοιχτή κακοποίηση τόσο από τις αρχές επιβολής του νόμου όσο και από μέρος της κοινωνίας. Μεταξύ άλλων, υπερασπίστηκα, υπερασπίζομαι και θα υπερασπίζομαι τις μοναχές, τους ιερείς και τους λαϊκούς που υπέστησαν βίαιες επιθέσεις κατά τη διάρκεια της κατάληψης του μοναστηριού στο Τσερκάσι. Και αν για την αλήθεια και την υπεράσπιση των πιστών καταλήξω στη φυλακή, θα το θεωρήσω τιμή μου. Το αίμα των πιστών του Τσερκάσι που υπέστησαν βίαιες πράξεις και η συκοφαντία εναντίον τους θα μείνουν για πάντα στη συνείδηση εκείνων που το οργάνωσαν και που τώρα υπερασπίζονται τους εισβολείς και τους διώκτες στο δικαστήριο.

Από αυτή την άποψη, η συγκεκριμένη ποινική διαδικασία και η δικαστική δίκη δεν διαφέρουν σε τίποτα από τις αντίστοιχες δίκες κατά του κλήρου της Εκκλησίας μας στις αρχές του 20ού αιώνα για «αντεπανάσταση» και απροθυμία να ενωθούν με την προνομιούχα ανανεωτική «Ζωντανή Εκκλησία».

Ωστόσο, το δικαστήριο στην παρούσα διαδικασία πρέπει να βασίζεται στις γενικές αρχές της δικαστικής διαδικασίας, δηλαδή κατά την εκδίκαση της υπόθεσης το δικαστήριο υποχρεούται: *«να ενισχύει την αξιοπιστία της δικαστικής εξουσίας και των δικαστικών αποφάσεων μέσω της ορθής εφαρμογής της νομοθεσίας, να μην επιτρέπει την απλοποίηση κατά την εκδίκαση των υποθέσεων ή την έκδοση αποφάσεων με βάση ανεπαρκώς διερευνημένα αποδεικτικά στοιχεία»*. Τέτοιες απαιτήσεις προς τα δικαστήρια προβλέπονται στην απόφαση του Πληρέστερου Σώματος του Ανωτάτου Δικαστηρίου της Ουκρανίας αριθ. 4 της 12ης Απριλίου 1996 «Σχετικά με την εφαρμογή της νομοθεσίας που διασφαλίζει την ανεξαρτησία των δικαστών». Επομένως, η υπόθεση αυτή μπορεί να θεωρηθεί απλή, καθώς στην πραγματικότητα δεν υπάρχουν ούτε **κίνητρα για το έγκλημα**, ούτε **τα συστατικά στοιχεία του εγκλήματος**, ούτε **επαρκείς αποδείξεις για οποιοδήποτε έγκλημα**.

Επομένως, ελπίζω ότι το Δικαστήριο δεν θα διαπράξει σφάλμα όσον αφορά την αξιολόγηση των γεγονότων που εξετάστηκαν σε αυτή τη δίκη, εάν βασιστεί συνειδητά στις αρχές του Βασικού Νόμου του κράτους — του **Συντάγματος της Ουκρανίας, στο άρθρο 62** του οποίου αναγράφεται: «Κανείς δεν είναι υποχρεωμένος να αποδείξει την αθωότητά του για τη διάπραξη ενός εγκλήματος. Η κατηγορία δεν μπορεί να βασίζεται σε ... υποθέσεις. Όλες οι αμφιβολίες σχετικά με την απόδειξη της ενοχής ενός ατόμου ερμηνεύονται υπέρ αυτού».

Μετά την εξέταση των αποδεικτικών στοιχείων της κατηγορίας και την ακρόαση των μαρτύρων, υπάρχουν όλοι οι λόγοι να θεωρηθεί ότι η κατηγορία εναντίον μου σύμφωνα με το άρθρο 161 του Ποινικού Κώδικα

της Ουκρανίας είναι εντελώς αβάσιμη και αποδεικνύει μόνο ότι τα προσωπικά κίνητρα του λεγόμενου «θύματος» Γ. Ζασάνσκι σε αυτή την περίπτωση συμπίπτουν με τις διώξεις της Ουκρανικής Ορθόδοξης Εκκλησίας από ορισμένες αρχές επιβολής του νόμου με συγκεκριμένους στόχους.

Η κατηγορία εναντίον μου για σκόπιμες ενέργειες με σκοπό «*την υποκίνηση εθνικής, φυλετικής ή θρησκευτικής εχθρότητας και μίσους, την υποβάθμιση της εθνικής τιμής και αξιοπρέπειας, καθώς και τον περιορισμό των δικαιωμάτων των πολιτών λόγω φυλής, χρώματος δέρματος, πολιτικών, θρησκευτικών και άλλων πεποιθήσεων ή άλλων χαρακτηριστικών*» είναι **εντελώς παράλογη**.

Ωστόσο, η εκτίμηση από το ουκρανικό δικαστήριο αυτής της κατηγορίας που προβάλλει η εισαγγελία θα έχει αναμφίβολα ευρεία διεθνή κοινωνική απήχηση και, ως εκ τούτου, σε περίπτωση αρνητικού αποτελέσματος, θα υπονομεύσει αναμφισβήτητα τη διεθνή εικόνα της Ουκρανίας, αποδεικνύοντας την κατάφωρη παραβίαση των συνταγματικών δικαιωμάτων των πολιτών της εντός της χώρας και την προσπάθεια αδικαιολόγητης καταδίκης ενός ατόμου. Δεν γνωρίζω αν το καταλαβαίνουν αυτό οι πρωτεργάτες αυτής της διαδικασίας. Δεν γνωρίζω επίσης αν ενεργούν συνειδητά ενάντια στη χώρα μας. Αλλά είμαι βέβαιος ότι θα έρθει η ώρα και όλοι τους – τόσο οι εντολείς αυτής της επαίσχυντης υπόθεσης όσο και οι εκτελεστές της – θα παρασταθούν ενώπιον του ουκρανικού δικαστηρίου.

Η Ουκρανία σήμερα δηλώνει ότι είναι δημοκρατικό κράτος. Ως πολίτης αυτής της χώρας, ως ντόπιος κάτοικος του Κιέβου, απαιτώ και επιμένω στο συνταγματικό μου δικαίωμα **της ελευθερίας του λόγου** – το δικαίωμα του ανθρώπου να εκφράζει ελεύθερα τις ιδέες ή τις απόψεις του **χωρίς τον κίνδυνο εκδίκησης, λογοκρισίας, κυρώσεων, με τη δυνατότητα να διαμορφώνει την ατζέντα σε αφηγηματικό και νοηματικό επίπεδο**.

Η ελευθερία του λόγου κατοχυρώνεται σε μια σειρά διεθνών και ουκρανικών εγγράφων, μεταξύ των οποίων η «Οικουμενική Διακήρυξη των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου» (άρθρο 19), η «Σύμβαση για την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των θεμελιωδών ελευθεριών» (άρθρο 10) και το Σύνταγμα της Ουκρανίας, το άρθρο 34 του οποίου ορίζει: *Κάθε άτομο έχει το δικαίωμα στην ελευθερία της σκέψης και του λόγου, στην ελεύθερη έκφραση των απόψεων και των πεποιθήσεών του. Κάθε άτομο έχει το δικαίωμα να συλλέγει, να αποθηκεύει, να χρησιμοποιεί και να διαδίδει πληροφορίες προφορικά, γραπτά ή με άλλο τρόπο και κατά την επιλογή του.*

Σύμφωνα με το άρθρο 10 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου, η ελευθερία της έκφρασης αφορά όχι μόνο τις «πληροφορίες» ή τις «ιδέες» που λαμβάνονται με τον κατάλληλο τρόπο ή θεωρούνται **αβλαβείς ή ασήμαντες, αλλά και εκείνες που προκαλούν προσβολή, οργή ή αναστάτωση.**

Όπως σημείωσε το ΕΔΑΔ, η ελευθερία της έκφρασης αποτελεί ένα από τα θεμελιώδη στοιχεία μιας δημοκρατικής κοινωνίας και μία από τις βασικές προϋποθέσεις για την πρόοδό της και την αυτοπραγμάτωση του καθενός. Σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 10 παράγραφος 2 της Σύμβασης, η ελευθερία αυτή δεν ισχύει μόνο για «πληροφορίες» ή «ιδέες» που γίνονται αποδεκτές ή θεωρούνται αβλαβείς ή αδιάφορες, αλλά και για εκείνες που προσβάλλουν, σοκάρουν ή ενοχλούν. Αυτές είναι οι απαιτήσεις του πλουραλισμού, της ανεκτικότητας και της ανοιχτότητας, χωρίς τις οποίες δεν υπάρχει «δημοκρατική κοινωνία». Απόφαση στην υπόθεση *«Fressoz and Roire v. France»*, της 21ης Ιανουαρίου 1999, αίτηση αριθ. 29183/95.

Το άρθρο 10 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου προστατεύει όχι μόνο την ουσία των ιδεών και των πληροφοριών που εκφράζονται, αλλά και τη μορφή με την οποία παρουσιάζονται. Η ελευθερία του λόγου περιλαμβάνει τη χρήση εκφράσεων που είναι, σε κάποιο βαθμό, **υπερβολικές ή ακόμη και προκλητικές.** Με την τήρηση των όρων του παραγράφου 2 του άρθρου 10 της Σύμβασης, το δικαίωμα της ελεύθερης μετάδοσης πληροφοριών επεκτείνεται όχι μόνο σε «πληροφορίες» και «ιδέες» που γίνονται δεκτές ευνοϊκά ή θεωρούνται αβλαβείς ή ουδέτερες, αλλά και σε εκείνες που **προκαλούν οργή, σοκάρουν ή προκαλούν ανησυχία.**

Η Οικουμενική Διακήρυξη των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, στα άρθρα 7 και 19, ορίζει ότι κάθε άνθρωπος έχει δικαίωμα στην ελευθερία των πεποιθήσεων και στην ελεύθερη έκφρασή τους. Όλοι οι άνθρωποι έχουν δικαίωμα στην ίση προστασία από κάθε διάκριση που παραβιάζει την παρούσα Διακήρυξη και από κάθε υποκίνηση σε τέτοια διάκριση.

Η Διεθνής Σύμβαση για τα Ατομικά και Πολιτικά Δικαιώματα προβλέπει στο άρθρο 19 ότι κάθε άτομο έχει το δικαίωμα να εκφράζει ελεύθερα τις απόψεις του. Το δικαίωμα αυτό περιλαμβάνει την ελευθερία να διαδίδει οποιαδήποτε πληροφορία και ιδέες, ανεξάρτητα από τα κρατικά σύνορα, προφορικά, γραπτά ή μέσω του τύπου ή με καλλιτεχνικές μορφές έκφρασης ή με άλλους τρόπους της επιλογής του. Στο προοίμιο της Διεθνούς Σύμβασης για την εξάλειψη όλων των μορφών φυλετικών διακρίσεων αναφέρεται ότι, όλοι οι άνθρωποι είναι ίσοι ενώπιον του νόμου και έχουν δικαίωμα στην ίση προστασία του νόμου από κάθε διάκριση και από κάθε υποκίνηση σε διάκριση.

Θα ήθελα να ενημερώσω το αξιότιμο δικαστήριο ότι πέρυσι οι ειδικοί εισηγητές του ΟΗΕ για τα ανθρώπινα δικαιώματα απευθύνθηκαν επίσημα στο κράτος της Ουκρανίας με αίτημα να δοθεί προσοχή στις παραβιάσεις των δικαιωμάτων των κληρικών και των λαϊκών της Ουκρανικής Ορθόδοξης Εκκλησίας στην Ουκρανία, μεταξύ άλλων κατά την εξέταση υποθέσεων βάσει του άρθρου 161 του Ποινικού Κώδικα της Ουκρανίας. Στην επικοινωνία, το Τσερκάσι αναφέρεται ως μία από τις πιο προβληματικές πόλεις, η οποία απαιτεί ιδιαίτερη προσοχή από τους διεθνείς υπερασπιστές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Έτσι, στις 14 Μαΐου 2025, 7 ειδικοί εισηγητές του ΟΗΕ έστειλαν μια ανακοίνωση στην κυβέρνηση της Ουκρανίας, στην οποία ανέφεραν τα διαπιστωμένα σημάδια παραβίασης των δικαιωμάτων των πιστών της Ουκρανικής Ορθόδοξης Εκκλησίας, των δημοσιογράφων και των δικηγόρων. Στην ανακοίνωση αναφέρεται και το όνομά μου ως μητροπολίτη Τσερκάσι και Κάνεφ, εναντίον του οποίου, κατά την άποψη των εμπειρογνώμονων του ΟΗΕ, παραβιάζοντας τις αρχές της θρησκευτικής ελευθερίας και της ελευθερίας του λόγου, «έχουν απαγγελθεί κατηγορίες που σχετίζονται με τη δημόσια υπεράσπιση της κανονικής ανεξαρτησίας της Ουκρανικής Ορθόδοξης Εκκλησίας και την άρνησή του να αναγνωρίσει την υποστηριζόμενη από το κράτος Ορθόδοξη Εκκλησία της Ουκρανίας (OCU)».

Η ανακοίνωση απευθύνεται επίσημα στο κράτος της Ουκρανίας:

- από τον ανεξάρτητο εμπειρογνώμονα του ΟΗΕ για την προώθηση της εγκαθίδρυσης μιας δημοκρατικής και δίκαιης διεθνούς τάξης.
- Από τον ειδικό εισηγητή του ΟΗΕ για την προώθηση και την προστασία του δικαιώματος στην ελευθερία της σκέψης και της έκφρασής της.
- Από τον ειδικό εισηγητή του ΟΗΕ για το δικαίωμα στην ελευθερία των ειρηνικών συγκεντρώσεων και των ενώσεων.
- Από τον ειδικό εισηγητή του ΟΗΕ για την ανεξαρτησία των δικαστών και των δικηγόρων.
- Από τον ειδικό εισηγητή του ΟΗΕ για τις μειονότητες.
- Από τον ειδικό εισηγητή του ΟΗΕ για την ελευθερία της θρησκείας ή των πεποιθήσεων και
- από τον ειδικό εισηγητή του ΟΗΕ για την προώθηση και την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των θεμελιωδών ελευθεριών στο πλαίσιο της καταπολέμησης της τρομοκρατίας.

Στην ανακοίνωση του ΟΗΕ προς το κράτος της Ουκρανίας τέθηκαν, μεταξύ άλλων, ζητήματα **αδικαιολόγητης ποινικής δίωξης κληρικών της Ουκρανικής Ορθόδοξης Εκκλησίας**, ιδίως μέσω της ευρείας ερμηνείας της ποινικής νομοθεσίας της Ουκρανίας από την πλευρά της εισαγγελίας σε υποθέσεις που σχετίζονται με νόμιμες ρητορικές δηλώσεις, δημοσιογραφικές δημοσιεύσεις και κηρύγματα, μεταξύ άλλων βάσει του άρθρου 161 του Ποινικού Κώδικα της Ουκρανίας.

Στο πλαίσιο των Ειδικών Διαδικασιών του ΟΗΕ αναλύθηκαν υποθέσεις κατάληψης ναών, ενώ στην ανακοίνωση αναφέρεται ξεχωριστά η υπόθεση της βίαιης αρπαγής του Ιερού Καθεδρικού Ναού του Αρχιστράτηγου Μιχαήλ στο Τσερκάσι.

Στο τελικό μέρος του εγγράφου, οι εντολοδόχοι του ΟΗΕ έθεσαν στην Ουκρανία μια σειρά συγκεκριμένων ερωτήσεων και απαιτήσεων, με στόχο την εξάλειψη των παραβιάσεων των ανθρωπίνων δικαιωμάτων ανά κατηγορία υποθέσεων, όπως περιγράφονται στην ανακοίνωση.

Σημείωση: Το κείμενο της ανακοίνωσης δημοσιεύθηκε από τον ΟΗΕ στα υλικά προετοιμασίας για την 60ή τακτική σύνοδο του Συμβουλίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του ΟΗΕ (Σεπτέμβριος-Οκτώβριος 2025) σύμφωνα με τη διαδικασία επικοινωνίας και είναι διαθέσιμο στο κοινό σε σχέση με τις περιόδους των συνόδων του Συμβουλίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του ΟΗΕ, κατά τις οποίες υποβάλλονται στην προσοχή του Συμβουλίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του ΟΗΕ.

Σύνδεσμος: <https://spcommreports.ohchr.org/TMResultsBase/DownloadPublicCommunicationFile?gld=29850>

Ακολουθεί ένα σύντομο απόσπασμα από την ανακοίνωση:

*Αναφέρεται ότι η Ουκρανική Ορθόδοξη Εκκλησία υφίσταται διακρίσεις σε σχέση με τις θρησκευτικές κοινότητες, συμπεριλαμβανομένης της ποινικής δίωξης του κλήρου της, των πιστών και των ατόμων που προσπαθούν να τεκμηριώσουν, να ενημερώσουν ή να υπερασπιστούν τις δραστηριότητές τους. **Αυτές οι κατηγορίες προκαλούν σοβαρή ανησυχία όσον αφορά τα δικαιώματα της ελευθερίας της θρησκείας ή των πεποιθήσεων, των ειρηνικών συγκεντρώσεων, την απαγόρευση των αυθαίρετων κρατήσεων και το δικαίωμα στην ελευθερία της έκφρασης των δημοσιογράφων και των υπερασπιστών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων που προσπάθησαν να επιστήσουν την προσοχή του κοινού σε αυτά τα ζητήματα.***

Οι προβλεπόμενες πρακτικές περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων, οργανωμένες ή εγκεκριμένες από το κράτος εκδιώξεις κληρικών και ενοριτών της Ουκρανικής Ορθόδοξης Εκκλησίας από τις εκκλησίες, τα

μοναστήρια και άλλα θρησκευτικά κτίρια τους, καθώς και τη δίωξη κληρικών σύμφωνα με τις διατάξεις για την εθνική ασφάλεια ή την καταπολέμηση του εξτρεμισμού σε ευρεία έννοια. Έχουμε επίσης λάβει αναφορές που υποδηλώνουν ότι η καταστολή αυτή επεκτείνεται σε δικηγόρους που εκπροσωπούν διωκόμενους κληρικούς, δημοσιογράφους που ερευνούν την κατάσχεση εκκλησιαστικής περιουσίας και υπερασπιστές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων που καταδικάζουν δημοσίως την περιοριστική νομοθεσία. Σε ορισμένες περιπτώσεις, μέλη αυτών των ομάδων φέρεται να έχουν υποστεί εκφοβισμό, κατ' οίκον περιορισμό, παρατεταμένη προφυλάκιση ή στέρηση της ιθαγένειας...

2. Συλλήψεις και ποινική δίωξη κληρικών και πιστών.

«Αρκετοί αρχιερείς, ιερείς και μοναχοί της Ουκρανικής Ορθόδοξης Εκκλησίας (UOC) συνελήφθησαν ή υποβλήθηκαν σε προληπτικά μέτρα με κατηγορίες όπως «δικαιολογία της επιθετικότητας», «υποκίνηση θρησκευτικού μίσους» ή ευρύτερα εγκλήματα κατά της εθνικής ασφάλειας.

Ορισμένες υποθέσεις χαρακτηρίστηκαν ως ιδιαίτερα ανησυχητικές.

1. Ο μητροπολίτης Τσερκάσι και Κάνεφ Θεοδόσιος (Σνιγκιριόφ).

Από τον Νοέμβριο του 2022, ο μητροπολίτης Θεοδόσιος έχει εμπλακεί σε πολλές ποινικές υποθέσεις από την Υπηρεσία Ασφαλείας της Ουκρανίας σύμφωνα με τα άρθρα 436-2 («δικαίωση της επιθετικότητας») και 161 («παραβίαση της ισότητας των πολιτών») του Ποινικού Κώδικα της Ουκρανίας. Οι κατηγορίες αυτές σχετίζονται με τη δημόσια υπεράσπιση της κανονικής ανεξαρτησίας της Ουκρανικής Ορθόδοξης Εκκλησίας (UOC) και την άρνησή του να αναγνωρίσει την υποστηριζόμενη από το κράτος Ορθόδοξη Εκκλησία της Ουκρανίας (OCU). Στις 17 Οκτωβρίου 2024, κατά τη διάρκεια της βίαιης αρπαγής του Ιερού Καθεδρικού Ναού του Αρχιστράτηγου Μιχαήλ στο Τσερκάσι, υπέστη σοβαρό τραυματισμό στο κεφάλι μετά από ξυλοδαρμό από άγνωστα άτομα, ενώ οι αρχές ενέτειναν στη συνέχεια τις κατηγορίες εναντίον του, αντί να διώξουν τα άτομα που ήταν πιθανώς υπεύθυνα για τη βία...

Σύμφωνα με πληροφορίες της αποστολής παρακολούθησης του ΟΗΕ, σε πολλές περιοχές της Ουκρανίας οι καθεδρικοί ναοί, τα μοναστήρια και τα ενοριακά κτίρια της Ουκρανικής Ορθόδοξης Εκκλησίας υπέστησαν αναγκαστική αρπαγή, συχνά με τη βοήθεια διοικητικών αποφάσεων ή αποφάσεων τοπικών δικαστηρίων. Συγκεκριμένα, σημειώθηκαν τα ακόλουθα παραδείγματα:

1. Ο Ιερός Καθεδρικός Ναός του Αρχιστράτηγου Μιχαήλ στο Τσερκάσι

Στις 17 Οκτωβρίου 2024, αναφέρθηκε ότι περίπου εκατό ένοπλοι εισέβαλαν με τη βία και άρπαξαν τον Ιερό Καθεδρικό Ναό της Ουκρανικής Ορθόδοξης Εκκλησίας, πιθανώς με τη σιωπηρή ή ρητή υποστήριξη του κράτους. Σύμφωνα με μαρτυρίες αυτόπτων μαρτύρων, οι ιερείς και οι ενορίτες που προσπάθησαν να αντισταθούν εκδιώχθηκαν με τη χρήση δακρυγόνου αερίου, με αποτέλεσμα να προκληθούν αρκετοί τραυματισμοί. Οι υπάλληλοι των αρχών επιβολής του νόμου που ήταν παρόντες εκείνη τη στιγμή, σύμφωνα με πληροφορίες, δεν παρενέβησαν, και στη συνέχεια ορισμένοι πιστοί της Ουκρανικής Ορθόδοξης Εκκλησίας που υπερασπίστηκαν τον καθεδρικό ναό κατηγορήθηκαν για χουλιγκανισμό».

Εφιστώ την προσοχή του αξιότιμου δικαστηρίου στο γεγονός ότι πρόκειται για μια **ΠΡΩΤΟΦΑΝΗ ΑΠΟΦΑΣΗ του ΟΗΕ**, στην οποία σε διεθνές επίπεδο τέθηκε το θέμα της ευρείας, δηλαδή παράνομη ερμηνεία στην Ουκρανία των κανόνων του ποινικού δικαίου σύμφωνα με το άρθρο 161 του Ποινικού Κώδικα με «παράνομη πραγματική συμπερίληψη στην σύνθεση του εγκλήματος της ελευθερίας του λόγου και της έκφρασης πεποιθήσεων» και «παράνομη συμπερίληψη στην σύνθεση του εγκλήματος νόμιμων κηρυγμάτων και εκφράσεων σχετικά με τους εκκλησιαστικούς κανόνες».

Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι πλέον η πρακτική της έκδοσης καταδικαστικών αποφάσεων στην Ουκρανία για δηλώσεις, δημοσιογραφική δραστηριότητα ή κηρύγματα περί «μη κανονικότητας» θα αναγνωριστεί από το ΕΔΑΔ ως μη σύμφωνη με την Ευρωπαϊκή Σύμβαση, γεγονός που θα οδηγήσει στην αναθεώρηση των εν λόγω καταδικαστικών αποφάσεων και θα έχει ως αποτέλεσμα την άσκηση **δικαστικής ευθυνας σε ανακριτές, εισαγγελείς και δικαστές** που εν γνώσει τους εξέδωσαν άδικες καταδικαστικές αποφάσεις.

Σε αυτό το πλαίσιο, θεωρείται πολύ σκόπιμο ότι αυτά τα έγγραφα του ΟΗΕ, καθώς και η ανησυχία για τις διώξεις κατά της Ουκρανικής Ορθόδοξης Εκκλησίας από εκπροσώπους του Κογκρέσου και της κυβέρνησης των ΗΠΑ και οι προειδοποιήσεις από πολλούς άλλους διεθνείς οργανισμούς, δημοσιοποιήθηκαν και διαβιβάστηκαν επίσημα στο κράτος μας εγκαίρως, πριν ακόμη το αξιότιμο δικαστήριο εκδώσει οποιαδήποτε απόφαση στην υπόθεση αυτή.

Οι παρατηρητές του ΟΗΕ σημειώνουν ότι «οι θεολογικές διαφορές, συμπεριλαμβανομένης της άρνησης της Ουκρανικής Ορθόδοξης Εκκλησίας να αναγνωρίσει τις νεοσύστατες θρησκευτικές οργανώσεις, χαρακτηρίζονται ως κατηγορίες που σχετίζονται με τη σύγκρουση, με

υπερβολικά ευρεία εφαρμογή των διατάξεων του Ποινικού Κώδικα... Στην πράξη, οι ιερείς της Ουκρανικής Ορθόδοξης Εκκλησίας, οι πιστοί ή τα άτομα που συνδέονται με αυτούς, σύμφωνα με πληροφορίες, υπέστησαν διώξεις όχι για προφανείς εκκλήσεις για βία, αλλά για τη χρήση της παραδοσιακής λειτουργικής γλώσσας στις κηρύξεις τους, για εκκλήσεις για κανονική ενότητα ή για την έκφραση διαφωνίας με τις θρησκευτικές οργανώσεις που υποστηρίζονται από το κράτος... Εκφράζουμε την ανησυχία μας ότι αυτές οι ενέργειες, εάν επιβεβαιωθούν, ενδέχεται να αντιβαίνουν στις υποχρεώσεις της Ουκρανίας βάσει του διεθνούς δικαίου στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, συμπεριλαμβανομένου του Διεθνούς Συμφώνου για τα Ατομικά και Πολιτικά Δικαιώματα, το οποίο επικυρώθηκε από την Ουκρανία στις 12 Νοεμβρίου 1973. Συγκεκριμένα, οι ισχυρισμοί αυτοί θέτουν ζητήματα σχετικά με την τήρηση του άρθρου 18 του Διεθνούς Συμφώνου, το οποίο προστατεύει την ελευθερία θρησκείας ή πεποιθήσεων και απαγορεύει τον εξαναγκασμό που θα μπορούσε να παραβιάσει την ελευθερία να έχει ή να υιοθετεί κανείς τη θρησκεία ή τις πεποιθήσεις της επιλογής του, άρθρο 9, το οποίο απαγορεύει την αυθαίρετη σύλληψη ή κράτηση· το άρθρο 14, το οποίο καλύπτει τις εγγυήσεις δίκαιης δίκης· το άρθρο 19, το οποίο εγγυάται την ελευθερία της έκφρασης· και τα άρθρα 2 και 26, τα οποία επιβεβαιώνουν τη μη διάκριση κατά την άσκηση όλων των δικαιωμάτων».

Θα ήθελα επίσης να υπενθυμίσω στο αξιότιμο δικαστήριο ότι πέρυσι έλαβα προσωπικά πρόσκληση να επισκεφθώ τα κεντρικά γραφεία του ΟΗΕ στη Γενεύη για να καταθέσω προσωπικά στοιχεία σχετικά με παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στους εκπροσώπους του ΟΗΕ και στο Συμβούλιο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του ΟΗΕ, οι οποίοι ξεκίνησαν διεθνή έρευνα (όπως επιβεβαιώνεται από την ανακοίνωση), καθώς και για την παροχή μαρτυρίας στην Ανεξάρτητη Διεθνή Επιτροπή για τη Διερεύνηση Υποθέσεων Παραβίασης της Ελευθερίας του Λόγου και της Συνείδησης στην Ουκρανία. Η Ανεξάρτητη Διεθνής Επιτροπή για τη Διερεύνηση των Υποθέσεων της Ουκρανίας συστάθηκε από το Συμβούλιο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων στις 4 Μαρτίου 2022, σύμφωνα με το ψήφισμα 49/1, με σκοπό τη διερεύνηση όλων των πιθανών παραβιάσεων των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, των παραβιάσεων του διεθνούς ανθρωπιστικού δικαίου και των συναφών εγκλημάτων. Επίσης, μου εκδόθηκε πάσο για τα κεντρικά γραφεία του ΟΗΕ στη Γενεύη ως συμμετέχων στην 60η τακτική σύνοδο του Συμβουλίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του ΟΗΕ για προσωπική ομιλία στην αίθουσα συνεδριάσεων και παροχή εξηγήσεων σχετικά με υποθέσεις και καταστάσεις που διερευνώνται από τους εντολοδόχους του ΟΗΕ.

Λαμβάνοντας υπόψη όλα τα παραπάνω, παρακαλώ το αξιότιμο δικαστήριο να λάβει υπόψη ότι οποιαδήποτε καταδικαστική απόφαση στην υπόθεσή μας, ακόμη και με συμβολική ποινή, θα οδηγήσει αναπόφευκτα σε εξέταση της υπόθεσης από το ΕΔΑΔ με βάση τα νομικά επιχειρήματα που διατύπωσαν οι ειδικοί εισηγητές του ΟΗΕ για το θέμα αυτό. Ειδικά, όπως είδαμε από την έκθεση του ΟΗΕ, η διεθνής κοινότητα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων έχει ήδη στρέψει την προσοχή της στις ποινικές υποθέσεις στο Τσερκάσι. Παρακαλώ το αξιότιμο δικαστήριο να μελετήσει προσεκτικά αυτά τα έγγραφα πριν λάβει την τελική απόφαση για την υπόθεση. Επισυνάπτω το έντυπο έγγραφο, καθώς και τον σύνδεσμο για την ανάρτησή του στον ιστότοπο του ΟΗΕ.

Τώρα, κύριε δικαστή, επιτρέψτε μου να επικεντρωθώ στις καταθέσεις του θύματος στην παρούσα ποινική διαδικασία και στις κατηγορίες που μου αποδίδει.

Οι κατηγορίες εκ μέρους του λεγόμενου θύματος, τις οποίες μάθαμε τόσο από τα στοιχεία της υπόθεσης όσο και από τις προσωπικές του καταθέσεις στο δικαστήριο, έχουν μόνο θεωρητικό και υποθετικό χαρακτήρα και βασίζονται σε υποθέσεις του θύματος, οι οποίες δεν έχουν επιβεβαιωθεί ούτε αποδειχθεί με κανέναν τρόπο.

Όσον αφορά τα αποδεικτικά στοιχεία που εξετάστηκαν στην παρούσα ποινική διαδικασία, η ΜΗ παραδεκτότητα και η ΜΗ συνάφειά τους έχουν ήδη αναφερθεί καλύτερα από τους συνηγόρους μου.

Το δικαστήριο εξέτασε το βίντεο της 7ης Ιανουαρίου 2024 με τίτλο «Ο λόγος του Μητροπολίτη Θεοδωσίου προς τη μοναστική κοινότητα του καταληφθέντος μοναστηριού στο Τσερκάσι». Από τον τίτλο του βίντεο είναι σαφές σε ποιον απευθύνθηκα και για ποιο θέμα, καθώς και οι λόγοι για τους οποίους το έκανα. Επίσης, στο δικαστήριο εξετάσαμε το βίντεο με τη βίαιη και αιματηρή αρπαγή του μοναστηριού της Γεννήσεως της Θεοτόκου, το οποίο προσκόμισε η υπεράσπιση. Ακούσαμε επίσης τις καταθέσεις των μαρτύρων που υπέστησαν βίαιες επιθέσεις κατά τη διάρκεια της αιματηρής επίθεσης στο μοναστήρι. Μεταξύ άλλων, μας μίλησαν λεπτομερώς για αυτό στην αίθουσα του δικαστηρίου ο αρχιεπίσκοπος Ιωάννης, ο μακροχρόνιος ηγούμενος του μοναστηριού, η μοναχή Νάννα και μια σειρά από θύματα πιστοί.

Ως ιερέας, έχω την υποχρέωση να λέω την αλήθεια στους ανθρώπους και να αποκαλώ τα πράγματα με το όνομά τους. Επομένως, αν έλαβε χώρα αρπαγή του ναού και του μοναστηριού, τότε αυτό δεν είναι παρά αρπαγή του ναού και του μοναστηριού, και όχι «ειρηνική μετάβαση». Όλοι γνωρίζουν πολύ καλά πώς συνέβη αυτό. Η πραγματική

θρησκευτική κοινότητα, συμπεριλαμβανομένων όλων των μοναχών, της απόλυτης πλειοψηφίας των ενοριτών και όλων των ιερέων, επίσημα, μπροστά στις κάμερες, τηρώντας όλους τους κανονισμούς και το Καταστατικό της, δήλωσε κατά τη διάρκεια της συνέλευσης ότι δεν επιθυμεί να «μεταβεί» πουθενά, ούτε σε καμία Ορθόδοξη Εκκλησία της Ουκρανίας (OCU). Αυτό καταγράφηκε σε βίντεο και επικυρώθηκε με το πρακτικό της γενικής συνέλευσης των πιστών με την σφραγίδα του ναού.

Ωστόσο, έλαβε χώρα μια βίαιη αρπαγή του ναού από εγκληματίες. Μετά την αρπαγή του ναού, τον Νοέμβριο του 2023, σύμφωνα με τους κανόνες της Εκκλησίας, με ειδικό διάταγμα καθαιρέθηκε ο ιερέας Γιόσιπ Ζασάνσκι, ο οποίος ήταν ο καταλύτης αυτής της βίαιης αρπαγής του ναού και χωρίς τον οποίο αυτή η αιματηρή σφαγή δεν θα είχε συμβεί. Τώρα βρίσκεται εδώ, χωρίς να ντρέπεται, και εμφανίζεται ως «θύμα».

Από τα στοιχεία της υπόθεσης είναι γνωστό ότι ο θιγόμενος δεν προσέφυγε στο δικαστήριο με αγωγή για την «τιμή και την αξιοπρέπειά» του. Και αυτό ακριβώς έπρεπε να κάνει, αν θεωρούσε ότι είχε προσβληθεί δημοσίως. Όχι, πήγε στην Υπηρεσία Ασφαλείας της Ουκρανίας στην περιφέρεια Τσερκάσι. Και από τις καταθέσεις του γνωρίζουμε τώρα ότι του συνέστησε να υποβάλει καταγγελία στην Υπηρεσία Ασφαλείας της Ουκρανίας ο νομικός τμήμα του νέου του χώρου εργασίας, «της Επισκοπής Τσερκάσι της Ορθόδοξης Εκκλησίας Ουκρανικής (OCU)». Σημειώστε ότι δεν απευθύνθηκε στην αστυνομία, ούτε στην εισαγγελία, αλλά στην Υπηρεσία Ασφαλείας της Ουκρανίας, ένα κρατικό όργανο που είναι υπεύθυνο πρωτίστως για την ασφάλεια της χώρας.

Μετά από αυτό, εκτός των αρμοδιοτήτων τους, οι υπάλληλοι αυτής της υπηρεσίας έλαβαν καταθέσεις από τα θύματα, ανέκριναν μάρτυρες, έκαναν έρευνες στο σπίτι μου χωρίς εντολή από τον ανακριτή, κατά τη διάρκεια της έρευνας φωτογράφισαν ό,τι ήθελαν στο σπίτι μου και στη συνέχεια, παραβιάζοντας το νόμο, δημοσίευσαν αυτές τις φωτογραφίες μέσω των ελεγχόμενων από αυτούς εκδόσεων στο Τσερκάσι. Οι ενέργειες αυτού του οργάνου δείχνουν ότι, στην περίπτωση αυτή, οι υπάλληλοι της Υπηρεσίας Ασφαλείας της Ουκρανίας στην περιοχή Τσερκάσι είναι οι υπεύθυνοι για τις σκόπιμες ενέργειες που αποσκοπούν στην υποκίνηση εθνικής, φυλετικής και θρησκευτικής εχθρότητας και μίσους στην περιοχή Τσερκάσι, στην υποβάθμιση της τιμής και της αξιοπρέπειας των πιστών της Ουκρανικής Ορθόδοξης Εκκλησίας και στην προσβολή των συναισθημάτων των πολιτών σε σχέση με τις θρησκευτικές τους πεποιθήσεις. Και αυτοί οι υπάλληλοι έχουν συγκεκριμένα ονόματα, για τα οποία έχουν ήδη υποβληθεί καταγγελίες από τους διεθνείς υπερασπιστές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων μας στο

Συμβούλιο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του ΟΗΕ και σε άλλες αρχές προστασίας των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στο εξωτερικό.

Με αυτό το υπόβαθρο, ακούγονται πολύ περίεργα τα λόγια του εισαγγελέα στην κατηγορητική του ομιλία, ότι «δεν υπάρχουν καταδικαστικές αποφάσεις για παράνομη κατάληψη περιουσίας» και άλλα παρόμοια εγκλήματα «από εκπροσώπους της ΟCU». Φυσικά και δεν υπάρχουν. Αφού τους προστατεύουν οι σύγχρονες δυνάμεις της τάξης. Και ακόμη και μετά από επανειλημμένες αποφάσεις των περιφερειακών δικαστηρίων Sosnovsky και Pridneprovsky της πόλης Τσερκάσι για την έναρξη ποινικών υποθέσεων εναντίον τους, όλα σταματούν αμέσως. Μήπως ο κύριος εισαγγελέας δεν το γνωρίζει αυτό; Είμαι βέβαιος ότι το γνωρίζει πολύ καλά. Οι δικηγόροι μας απευθύνονται συνεχώς στην αστυνομία με καταγγελίες για παράνομες ενέργειες κατά της Επισκοπής του Τσερκάσι της Ουκρανικής Ορθόδοξης Εκκλησίας και των πιστών της, αλλά σχεδόν καμία καταγγελία δεν έχει καταχωρηθεί και δεν έχουν ξεκινήσει ποινικές διαδικασίες. Και αν κάπου άνοιξαν με απόφαση του δικαστηρίου, τότε με εντελώς ακατάλληλα άρθρα του Ποινικού Κώδικα, και η έρευνα δεν προχωράει εδώ και χρόνια. Και πού είναι η αντίδραση της Εισαγγελίας; Δεν υπάρχει. Μηδενική αντίδραση.

Αλλά αυτό δεν αναιρεί τα φανερά εγκλήματα που διαπράττονται σήμερα εναντίον της Εκκλησίας μας από εκπροσώπους της Ορθόδοξης Εκκλησίας της Ουκρανίας (ΟCU) και τους μισθοφόρους μαχητές τους. Όλοι είδαμε εδώ στο δικαστήριο βίντεο με τη βίαιη επίθεση εναντίον των πιστών μας, ακούσαμε τις καταθέσεις των μαρτύρων, οι οποίες δεν αφήνουν καμία αμφιβολία για το τι συνέβη στο μοναστήρι του Τσερκάσι στις 20 Νοεμβρίου 2023.

Και η μελλοντική ποινική δίωξη αυτών των ατόμων, καθώς και των προστάτων τους στις διωκτικές αρχές, είναι μόνο θέμα χρόνου – του χρόνου που θα επιστρέψει στην Ουκρανία η ισχύς του νόμου και η εφαρμογή του Συντάγματος, που τώρα όλοι έχουν ξεχάσει. Και οι εκπρόσωποι της Εισαγγελίας της Περιφέρειας Τσερκάσι θα έπρεπε να το σκεφτούν πολύ σοβαρά. Διότι θα πρέπει να λογοδοτήσουν. Πιστεύουν πραγματικά ότι αυτός ο νομικός νιλισμός και η ατιμωρησία στη χώρα μας θα διαρκέσουν για πάντα;

Όσον αφορά τον θιγόμενο, παρακαλώ να λάβετε υπόψη, αξιότιμο δικαστήριο, ότι στο δικαστήριο δεν ακούσαμε ποτέ τη θέση του να μεταβεί σε άλλη εκκλησία με βάση, για παράδειγμα, **την αλλαγή των απόψεών του, ή τη «θρησκευτική επιλογή» του, ή την αποκατάσταση της «ιστορικής δικαιοσύνης»**, για την οποία μιλούν τόσο πολύ οι συνάδελφοί

του. **Όχι.** Από την κατάθεση του θύματος ακούσαμε μόνο ότι **του προτάθηκε να ηγηθεί ενός ναού που καταλήφθηκε με αιματηρό τρόπο και ότι αυτός συμφώνησε.** Και τι γίνεται τότε με την τιμή και την αξιοπρέπεια, για τις οποίες ανησυχεί τόσο πολύ στην δήλωσή του; Μήπως η αποδοχή μιας τέτοιας πρότασης, όπως η διαχείριση του ναού μετά την βίαιη αρπαγή του, έρχεται σε αντίθεση με τις ίδιες τις έννοιες της τιμής και της αξιοπρέπειας; Δεν έρχεται σε αντίθεση με αυτά η καταγγελία εναντίον του ορθόδοξου Μητροπολίτη, τον οποίο μέχρι χθες μνημόνευε στη λειτουργία ως τον αρχιερέα του; Προφανώς, έχουμε διαφορετική αντίληψη για την τιμή και την αξιοπρέπεια από τον θιγόμενο.

Θα ήθελα να υπενθυμίσω για άλλη μια φορά στο δικαστήριο ότι ο Γιόσιπ Ζασάνσκι ήταν αυτός που επωφελήθηκε από την αρπαγή του ναού. Επιπλέον, σύμφωνα με τις καταθέσεις του θύματος, η αιτία που τον οδήγησε να αλλάξει θρησκεία ήταν ακριβώς η βίαιη αρπαγή του ναού, στον οποίο από τότε, μετά την αρπαγή, είναι «εφημέριος». Κατά τη δική μου πεποίθηση, η δυνατότητα να λάβει τα κλειδιά του ναού της Γεννήσεως της Θεοτόκου στην πόλη Τσερκάσι ήταν η αιτία για τη λεγόμενη μετάβαση του θύματος στην ΟCU. Αυτό είναι προφανές όφελος για το θύμα ως δικαιούχο.

Στις καταθέσεις του, ο θιγόμενος προσπάθησε να αποδείξει στο δικαστήριο ότι δεν υπήρξε καμία αρπαγή του ναού και του γυναικείου μοναστηριού της Γεννήσεως της Θεοτόκου στην πόλη Τσερκάσι, αλλά ότι όλα έγιναν εθελοντικά, με τη μετάβαση της θρησκευτικής κοινότητας από την Ουκρανική Ορθόδοξη Εκκλησία στην ΟCU. Ωστόσο, από το βίντεο που προσκόμισε η υπεράσπιση ως αποδεικτικό στοιχείο και το οποίο εξετάστηκε κατά τη δικαστική συνεδρίαση, καθώς και από τις λεπτομερείς καταθέσεις των μαρτύρων της υπεράσπισης, προκύπτει ακριβώς το αντίθετο. Και ακριβώς χάρη στις προσπάθειες του θύματος και του γιου του Ναζάριου Ζασάνσκι, καθώς και ατόμων με στρατιωτική στολή, στις 20 Νοεμβρίου 2023 αυτός ο ναός μαζί με το γυναικείο μοναστήρι καταλήφθηκαν με τη βία. Αυτό είναι προφανές γεγονός.

Τα στοιχεία αυτά δεν αντικρούστηκαν ούτε από τα στοιχεία της υπόθεσης ούτε από τις καταθέσεις των μαρτύρων της κατηγορίας.

Ο θύμα δεν μπόρεσε να εξηγήσει γιατί κατά τη διάρκεια της «εθελοντικής», όπως είπε, μετάβασης του ναού και του μοναστηριού, τραυματίστησαν άλλους ιερείς, τους χθεσινούς φίλους και συναδέλφους του, μέλη της θρησκευτικής κοινότητας. Οι άνθρωποι είχαν σπασμένα πλευρά, σπασμένα δόντια, το πράγμα των μαρτύρων είχε καταστραφεί, οι ηλικιωμένες μοναχές είχαν πεταχτεί από τα κελιά τους στο δρόμο, στο κρύο, και ως αποτέλεσμα αυτής της «μεταβίβασης» άνοιξαν

περισσότερες από πέντε ποινικές υποθέσεις εναντίον των κατακτητών, η εξέταση των οποίων, δυστυχώς, εξακολουθεί να καθυστερεί από τις διεφθαρμένες αρχές επιβολής του νόμου, όπως αναφέρεται στην επιστολή της ΟΗΕ και όπως ανέφερα παραπάνω.

Αλλά ελπίζω ότι θα έρθει η μέρα που στη χώρα μου τα πράγματα θα ονομάζονται πάλι με τα ονόματά τους, χωρίς να λέμε για το μαύρο ότι είναι άσπρο, και το άσπρο, ότι είναι μαύρο, όταν η αρπαγή του ναού δεν θα αντικαθίσταται από την έννοια της «εθελοντικής μετάβασης» σε άλλη θρησκεία, και όταν τα άτομα που είναι ένοχα για τον ξυλοδαρμό ανθρώπων θα τιμωρούνται, τόσο οι συμμετέχοντες όσο και οι συνεργοί, και δεν θα κυκλοφορούν ελεύθεροι, μεταθέτοντας τις ευθύνες τους στους αιματοβαμμένους θύματά τους.

Επομένως, ελπίζω ότι το δικαστήριο θα εξετάσει κριτικά τις καταθέσεις που έδωσαν οι θύματα στο δικαστήριο. Δεδομένου ότι πρόκειται για ποινική διαδικασία, δεν μπορεί να θεωρηθεί ως πραγματικό αυτό που επιθυμούμε, ούτε να παρουσιάζονται ως αποδεικτικά στοιχεία οι δικές μας ερμηνείες των γεγονότων και οι συναισθηματικές υποθέσεις.

Φυσικά, η θλίψη του ιερέα Γ. Ζασάνσκι είναι κατανοητή. Άλλωστε, ο ίδιος αποφάσισε να εγκαταλείψει την ομάδα του, τους συναδέλφους του με τόσο άσχημο τρόπο και να μεταπηδήσει σε άλλη δομή, σε άλλη ομάδα, **για να πάρει τα κλειδιά του ναού**. Και μάλιστα, με το κόστος του αίματος των πιστών, των χθεσινών ενοριτών του. Αυτό είναι προσωπικό του θέμα και θέμα της συνείδησής του.

Ναι, αυτό είναι, για να το θέσω ευγενικά, μια ανήθικη πράξη ενός ανθρώπου απέναντι στους φίλους του, στους ενορίτες του. Και βαθιά μέσα του, μάλλον το καταλαβαίνει αυτό. Αλλά αυτά είναι μόνο τα προσωπικά του συναισθήματα. Είναι μια εκδήλωση ανθρώπινων σχέσεων, όπως η προδοσία των φίλων και η αμοιβαία προσβολή κ.λπ. Τι σχέση έχει εδώ η «υποκίνηση θρησκευτικής έχθρας»; **Τι σχέση έχει εδώ το άρθρο 161 του Ποινικού Κώδικα της Ουκρανίας σχετικά με «σκοπίμες ενέργειες που αποσκοπούν στην υποκίνηση εθνικής, φυλετικής ή θρησκευτικής εχθρότητας και μίσους, στην υποβάθμιση της εθνικής τιμής και αξιοπρέπειας ή στην προσβολή των συναισθημάτων των πολιτών σε σχέση με τις θρησκευτικές τους πεποιθήσεις» – αυτό δεν είναι καθόλου κατανοητό.**

Στην ομιλία μου δεν αναφέρθηκα σε «θρησκευτικές πεποιθήσεις». Ούτε για τον Ζασάνσκι, ούτε για κανέναν άλλο. Εδώ το ζήτημα δεν είναι οι πεποιθήσεις, αλλά οι ανθρώπινες ιδιότητες που επέδειξαν διάφοροι άνθρωποι, μεταξύ των οποίων και οι «θύματα» της αιματηρής αρπαγής

του μοναστηριού από τους μαχητές. Και στην ομιλία μου, μεταξύ άλλων, αναφέρθηκα εν συντομία στις πράξεις των ανθρώπων με το παράδειγμα της ευαγγελικής ιστορίας, τις καλές και τις κακές πράξεις, τις ηθικές και τις ανήθικες, και **όχι στις «θρησκευτικές πεποιθήσεις» κάποιου**. Αν κάποιος το έχει ξεχάσει, μπορεί να δει το βίντεο. Έτσι, η πλευρά της κατηγορίας παραποιεί πολύ τα γεγονότα. Η πλευρά της κατηγορίας δεν μπόρεσε να αποδείξει το αντίθετο, γιατί δεν υπάρχει τίποτα να αποδείξει.

Και η αντίδραση του ιερέα Γ. Ζασάνσκι σε αυτή την περίπτωση είναι η συνηθισμένη θλίψη ενός ανθρώπου μετά από μια αμφιλεγόμενη πράξη, η προσβολή των χθεσινών φίλων του και η επιθυμία να μεταφέρει την ευθύνη του στο θύμα του. Αυτό είναι όλο. Καμία θρησκευτική πεποίθηση δεν εμπλέκεται εδώ. Για να ολοκληρώσω την εικόνα, θα ήθελα να προσθέσω ότι κατά τη διάρκεια της παραμονής του στην περιοχή Τσερκάσι, ο Γ. Ζασάνσκι είχε ήδη αλλάξει πολλές φορές πλευρά (από την Ουκρανική Ορθόδοξη Εκκλησία στο «Πατριαρχείο του Κιέβου» και επέστρεψε ξανά στην Ουκρανική Ορθόδοξη Εκκλησία, ακόμα υπό τον Μητροπολίτη Σωφρονία). Πού είναι εδώ οι θρησκευτικές πεποιθήσεις; Μόνο προσωπικά συμφέροντα.

Και δεδομένου ότι στο βίντεο είπα ότι σκοπεύουμε να επιστρέψουμε στο καταληφθέν ναό (και στην πραγματικότητα, έχουμε τέτοια πρόθεση, καθώς πιστεύουμε ότι κάποτε θα επανέλθει ο νόμος και η δικαιοσύνη στη χώρα), ακούγοντας αυτό, και μάλλον φοβούμενος ότι θα του πάρουν ξανά τα κλειδιά, ο Γ. Ζασάνσκι επινόησε την προσβολή του και αποφάσισε ότι η αναφορά στην ευαγγελική παραβολή στην ομιλία, ακόμη και χωρίς προσωποποίηση, είναι αρκετή για να καταδικάσει τον ορθόδοξο μητροπολίτη με ποινική κατηγορία. Με θάρρος και ουσία, τι να πεις... Αν και, νομίζω, ο ίδιος δεν θα το είχε σκεφτεί. Κατά τη γνώμη μου, και αυτό προκύπτει από τα στοιχεία που έχουν εξεταστεί, οι υπάλληλοι της Υπηρεσίας Ασφαλείας της Ουκρανίας βοήθησαν τον Γ. Ζασάνσκι. Τον βοήθησαν στη διατύπωση της δήλωσης, τον βοήθησαν να φέρει αυτή την τεχνητή, προφανώς σκηνοθετημένη υπόθεση ενώπιον του δικαστηρίου.

Σε αυτό το πλαίσιο, οι ενέργειες της εισαγγελίας του Τσερκάσι, η οποία έχει την ευθύνη να επιβλέπει την τήρηση της νομιμότητας στην κοινωνία μας, προκαλούν μεγαλύτερη έκπληξη και λύπη. Και ανέλαβαν την υπόθεση, η οποία είναι προφανώς παραγγελία, παράνομη και πολιτικά υποκινούμενη, και η οποία χωρίς καμία αμφιβολία θα καταρρεύσει, αν όχι στα ουκρανικά δικαστήρια, τότε στο ΕΔΑΔ – αυτό είναι 100% σίγουρο. Και τώρα, μετά από την αντίστοιχη διεθνή ανακοίνωση, δεν θα διαλυθεί απλά, αλλά θα έχει πρώτα νομικές συνέπειες για συγκεκριμένους εισαγγελείς, και **μετά την αποκατάσταση του Συντάγματος και της**

νομιμότητας στη χώρα, πιθανότατα θα έχει και ποινική ευθύνη για αυτούς. Αλήθεια δεν το καταλαβαίνουν αυτό; Ή απλά δεν θέλουν και φοβούνται να το σκεφτούν;

Ξεχωριστά θέλω να αναφερθώ στη λεγόμενη «Εμπειρογνωμοσύνη» της Α.Π. Στρομίλο. Προφανώς, το κείμενό της όχι μόνο δεν αντέχει σε καμία κριτική, αλλά και αμφισβητεί την κοινή λογική. Επομένως, δεν είναι περίεργο ότι η εν λόγω εμπειρογνώμονας όχι μόνο δεν θέλησε να καταθέσει και να απαντήσει σε ερωτήσεις στο δικαστήριο, αλλά και έκανε τα πάντα για να αποφύγει την ανάκριση, παρά τις επανειλημμένες κλήσεις στο δικαστήριο. Δυστυχώς, προσωπικά δεν είχα τη νόμιμη δυνατότητα να υποβάλω ερωτήσεις στην εν λόγω εμπειρογνώμονα. Ούτε η δικηγόρος μου, Τ. Γκριντένκο, κατάφερε να το κάνει αυτό. Ο δικηγόρος Β. Γιούντιν έθεσε μόνο μερικές ερωτήσεις, κατά τη διάρκεια των οποίων η Στρομίλο ανακάλεσε μέρος των ισχυρισμών της από την «Εμπειρογνωμοσύνη» της, και στη συνέχεια εξαφανίστηκε εντελώς και αγνόησε τις επανειλημμένες κλήσεις στο δικαστήριο. Ελπίζω ότι αυτή η «Εμπειρογνωμοσύνη» σε εισαγωγικά δεν θα μπορεί φυσικά να γίνει δεκτή από το αξιότιμο δικαστήριο ως κατάλληλη απόδειξη.

Τα συμπεράσματα της δεύτερης εμπειρογνώμονος Β. Ντοροσούκ επίσης δεν διακρίνονται ούτε για την επαγγελματική τους αρτιότητα ούτε για την αντικειμενικότητά τους και αποτελούν απλώς υποθέσεις της ίδιας της εμπειρογνώμονος. Η ανάκρισή της επιβεβαίωσε μόνο αυτά τα συμπεράσματα, καθώς στο δικαστήριο η ίδια χαρακτήρισε τις υποθέσεις της ως «κοινώς γνωστά γεγονότα», τα αποδεικτικά των οποίων βρήκε στην τηλεόραση. Τι κοινό έχει η μονόπλευρη τηλεοπτική «πληροφόρηση» με τις ειδικές γνώσεις και την επαγγελματική στάση που πρέπει να έχουν οι εμπειρογνώμονες; Στις πηγές αυτής της εμπειρογνωμοσύνης δεν αναφέρεται η τηλεόραση. Και οι δύο εμπειρογνωμοσύνες είναι προκατειλημμένες, πολιτικά εμπλεκόμενες, διεξήχθησαν από μη αρμόδιους εμπειρογνώμονες και δεν μπορούν να θεωρηθούν ως επαρκή αποδεικτικά στοιχεία στην υπόθεση αυτή.

Λοιπόν. **Αποδείχθηκε από την έρευνα** ότι «διέπραξα σκόπιμα πράξεις που αποσκοπούσαν στην υποκίνηση εθνικής, φυλετικής ή θρησκευτικής εχθρότητας και μίσους, στην υποβάθμιση της εθνικής τιμής και αξιοπρέπειας, ή στην προσβολή των συναισθημάτων των πολιτών σε σχέση με τις θρησκευτικές τους πεποιθήσεις, καθώς και άμεσο ή έμμεσο περιορισμό των δικαιωμάτων ή θέσπιση άμεσων ή έμμεσων προνομίων των πολιτών με βάση τη φυλή, το χρώμα του δέρματος, τις πολιτικές, θρησκευτικές και άλλες πεποιθήσεις, το φύλο, την αναπηρία, την εθνοτική και κοινωνική καταγωγή, την περιουσιακή κατάσταση, τον τόπο

διαμονής, τη γλώσσα ή άλλα χαρακτηριστικά»; **Αποδείχθηκε αυτό από την έρευνα; Όχι, δεν αποδείχθηκε.** Και δεν μπορούσε να αποδειχθεί. Διότι σε αυτή την υπόθεση δεν επρόκειτο για θρησκευτικές πεποιθήσεις, αλλά για διαπροσωπικές σχέσεις στο συλλογικό περιβάλλον

Στα στοιχεία της υπόθεσης απουσιάζουν εντελώς αποδείξεις για οποιεσδήποτε σκόπιμες ενέργειες που αποσκοπούσαν στην «υποκίνηση εθνικής, φυλετικής ή θρησκευτικής εχθρότητας και μίσους». **Απουσιάζουν εντελώς αποδείξεις.**

Υπήρξαν αρνητικές συνέπειες για τη θρησκευτική κοινότητα του Τσερκάσι μετά τη δημοσίευση του βίντεο της ομιλίας της 7ης Ιανουαρίου 2024 για την υποστήριξη της μοναστικής κοινότητας του καταληφθέντος μοναστηριού στο Τσερκάσι; **Όχι. Δεν υπήρξαν αρνητικές συνέπειες.** Αντίθετα, υπήρξαν μόνο θετικές συνέπειες – οι πιστοί που υπέφεραν κατά την αρπαγή του ναού παρηγορήθηκαν και ηρεμήθηκαν.

Τότε γιατί με δικάζουν;

Συνοψίζοντας τα παραπάνω, θεωρώ ότι η συγκεκριμένη κατηγορία βασίζεται εξ ολοκλήρου σε υποθέσεις, προσωπικές προσβολές και ιδιοτελείς κίνητρα, ενώ είναι πολιτικά υποκινούμενη και δυσφημεί την ελευθερία του λόγου στη χώρα μας ως αξία.

Στο δικαστήριο υποβλήθηκε Κατηγορητήριο χωρίς καμία κατάλληλη, αποδεκτή άμεση απόδειξη. Μήπως ο εισαγγελέας πιστεύει ότι το δικαστήριο πρέπει να υπογράψει αυτή τη νομική άγνοια και τον κυνισμό;

Ο σεβασμός προς το θεσμό της δικαιοσύνης στην κοινωνία βασίζεται στο γεγονός ότι οι δικαστές εφαρμόζουν το νόμο και τη δικαιοσύνη για την προστασία των δικαιωμάτων και των ελευθεριών του ανθρώπου, και όχι για να καλύψουν την επιθυμία να καταπιέσουν τους ανθρώπους επειδή προστατεύουν τα δικαιώματα των άλλων ή ασκούν ελεύθερα τα δικαιώματα και τις ελευθερίες τους – της έκφρασης και της συνείδησης.

Θεωρώ ότι, όσον αφορά την κατηγορία για διάπραξη του αδικήματος που προβλέπεται στο άρθρο 161 παράγραφος 1 του Ποινικού Κώδικα της Ουκρανίας, πρέπει να αθωωθεί πλήρως λόγω της απουσίας του εν λόγω αδικήματος.

Απευθύνομαι σήμερα στον δικαστή της υπόθεσής μου – κύριε Δικαστή! Σας παρακαλώ να μην επικυρώσετε με το όνομα της χώρας μας, της Ουκρανίας, και με την υπογραφή Σας, όλα αυτά τα αγράμματα, παράνομα και ουσιαστικά εγκληματικά συμπεράσματα των διοργανωτών αυτής της τεχνητής υπόθεσης. Σας παρακαλώ **να εκδώσετε πλήρως αθωωτική απόφαση**, αποδεικνύοντας έτσι στη διεθνή κοινότητα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων ότι, ακόμη και χωρίς την παρέμβαση των μηχανισμών προστασίας των ανθρωπίνων δικαιωμάτων του ΕΔΑΔ και του ΟΗΕ, χωρίς να περιμένουμε την επαναφορά της Συντάγματος, η δικαιοσύνη μπορεί να θριαμβεύσει στη χώρα μας. **Σας παρακαλώ να με αθώσετε πλήρως σε αυτή την υπόθεση, λόγω της απουσίας του εν λόγω εγκλήματος.**

Ευχαριστώ για την προσοχή σας και παρακαλώ να προσθέσετε στα έγγραφα της δικαστικής διαδικασίας αυτό το κείμενο της ομιλίας μου κατά τη διάρκεια των δικαστικών συζητήσεων, καθώς και:

- Κείμενο της ανακοίνωσης της ομάδας ειδικών εισηγητών των Ηνωμένων Εθνών προς τις κρατικές αρχές της Ουκρανίας της 14.05.2025.
- Αντίγραφο της πρόσκλησής μου στα κεντρικά γραφεία του ΟΗΕ στη Γενεύη για την παροχή προσωπικής μαρτυρίας σχετικά με παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στους εντολοδόχους του ΟΗΕ, στο Συμβούλιο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του ΟΗΕ και στην Ανεξάρτητη Διεθνή Επιτροπή για τη Διερεύνηση Υποθέσεων Παραβίασης της Ελευθερίας του Λόγου και της Συνείδησης στην Ουκρανία σε σχέση με την Ουκρανική Ορθόδοξη Εκκλησία.
- Και αντίγραφο της κάρτας πρόσβασής μου στα κεντρικά γραφεία του ΟΗΕ στη Γενεύη ως συμμετέχων στην 60η τακτική σύνοδο του Συμβουλίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του ΟΗΕ για προσωπική ομιλία στην αίθουσα συνεδριάσεων και παροχή εξηγήσεων σχετικά με υποθέσεις και καταστάσεις που διερευνώνται από τους εντολοδόχους του ΟΗΕ.

+ Ο Μητροπολίτης Τσερκάσι και Κάνεφ Θεοδόσιος